

Samordna opptak 2018: Prosentdelen studentar som vel framandspråk minkar.

Nasjonalt senter for engelsk og framandspråk og opplæringa - Notat 4/2018

Samordna opptak har publisert søknadstala for studieåret 2018/2019.¹ 142.004 personar søkte høgare utdanning i 2018. Det er 6.417 fleire søkjarar enn i 2017 og er ei auking på 4,7 %. Søkjartalet har stige jamt dei siste åra.

Som vanleg tuftar Framandspråksenteret sin statistikk på delen søkjarar som har framandspråk som fyrsteval. Talet inkluderer årsstudium, bachelorgradar og lektorutdanningar med framandspråk i fagkrinsen. Dei fleste språkstudia er ikkje reine språkstudium, men inneheld òg andre fag som til dømes områdestudium, historie, litteraturhistorie og liknande.

Ikkje alle språk er teke med i statistikken. Utvalet er basert på språka med høgst søkjartal over tid. Språk som polsk, swahili, sanskrit, persisk, nederlandsk og fleire er ikkje med i statistikken. Dei lokale opptaka, mellom anna til masterstudium er ikkje synlege i Samordna opptak sin statistikk og er heller ikkje tekne med. Difor er tala i denne analysen truleg lågare enn dei verkelege tala. Det er difor ikkje mogleg å seie heilt eksakt kor mange studentar som vel framandspråk i Noreg i dag.

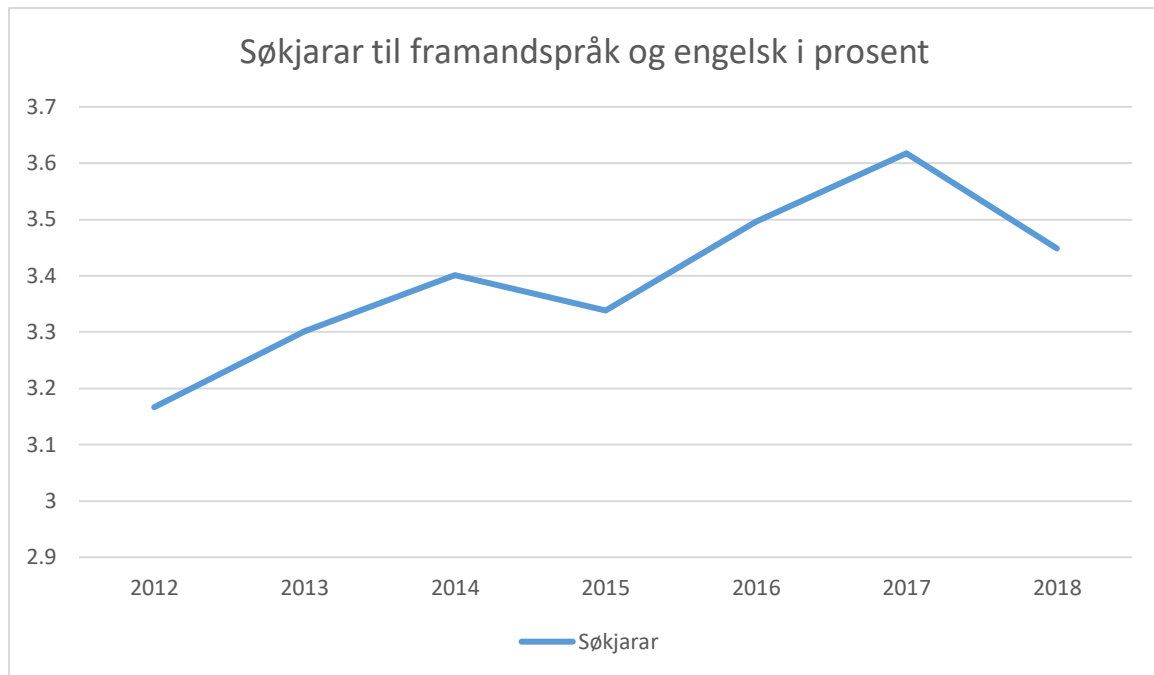
Det vi derimot kan sjå, er utviklinga over tid. Framandspråksenteret nyttar dei same utdanningane² i statistikken sin, og når vi ser på dei samla kan vi sjå følgjande utvikling:

- Ein lågare prosentdel studentar vel framandspråk i høgare utdanning i år i enn i fjor og for to år sidan
- Dei aller fleste framandspråka veks framleis i søkjartal
- Forklaringa er at talet på dei som vel framandspråk er om lag like stort som i fjor, medan talet på studentar har auka
- Dei siste åra har studieplassar i framandspråka held fram med å vekse

¹ <https://www.samordnaopptak.no/info/om/sokertall/sokertall-2018/index.html>

² Faga som er lagt til grunn for statistikken finst sist i notatet

Ein pause i den positive utviklinga

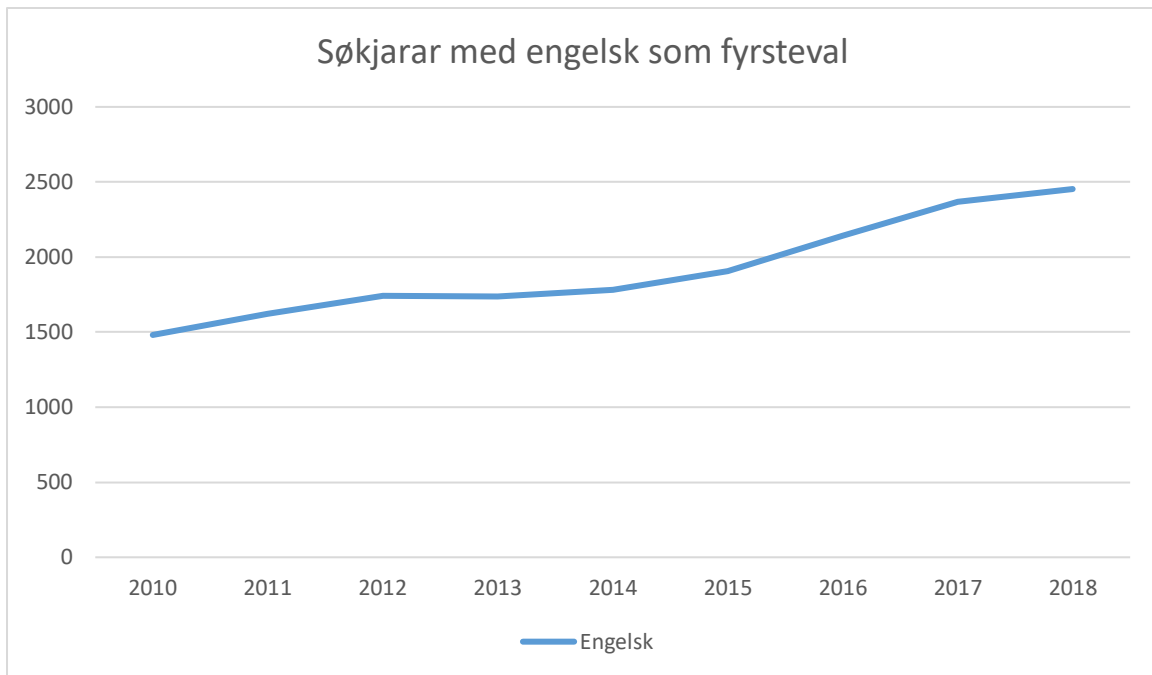

Tabell 1

For første gong sidan 2015 minkar prosentdelen av studentar som vel framandspråk. Det er likevel ikkje ei veldig dramatisk utvikling, fordi dei fleste framandspråka framleis aukar i elevtal. Alle språk, sett bort frå fransk, russisk, italiensk, arabisk og portugisisk har ei auking i søknadar. Det er ei stor auking i personar som søker høgare utdanning i år – 4,7 %, mot berre 2,7 % i fjor. Difor viser prosenttalet berre halve sanninga. Likevel er utviklinga ikkje like god som vi ønskjer.³

³ Dette talet er basert på utvalet av fag i Framandspråksenteret sin statistikk. På grunn av at fleire små språk og lokale opptak ikkje er teke med, er det verkelege talet difor truleg høgare, nærare 5 %.

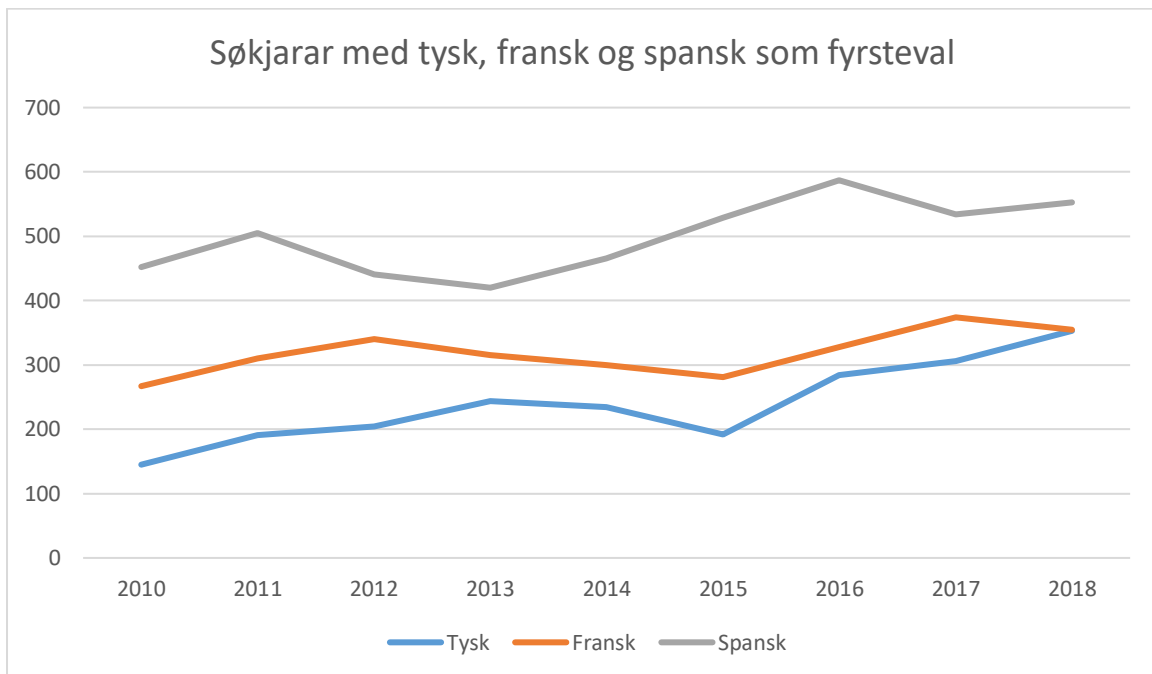
Engelsk fortset å vekse

Tabell 2

Engelsk er det største av språkfaget i høgare utdanning i Noreg og har vore det i lang tid. Engelsk er nesten tre gonger så stort som nummer to på lista, som er spansk.

Spansk er størst, og tysk er no blitt like populært som fransk

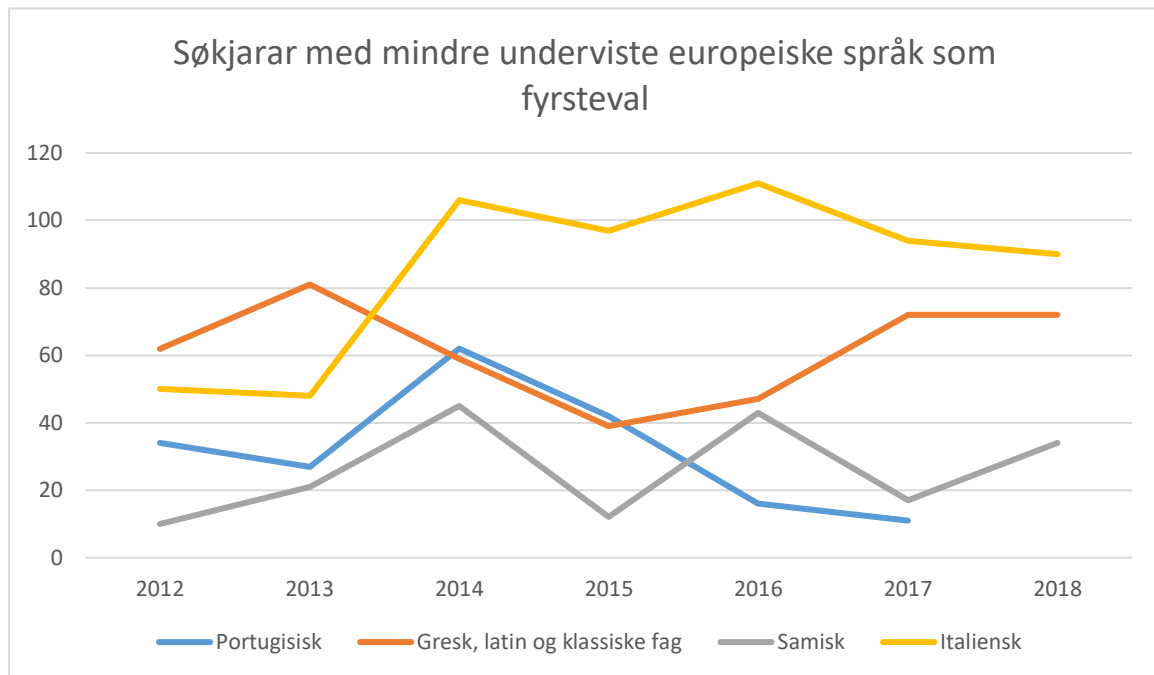

Tabell 3

Spansk skil seg klart ut som det største av framandspråka. Mange av studieløpa med spansk inneheld òg latinamerikanske studium, og difor dekker faget eit breitt område. Spansk er òg det mest populære språket i grunnutdanninga, og difor verker det naturleg at det òg er det største i høgare

utdanning. I år kan vi sjå at talet på søkjarar til spansk igjen aukar. Fransk og tysk er no like populære. Fransk hadde berre to fleire søkjarar enn tysk, og er eitt av språka som har mista flest søkjarar i 2018.

Nedgang for italiensk og portugisisk legst ned ved UiO

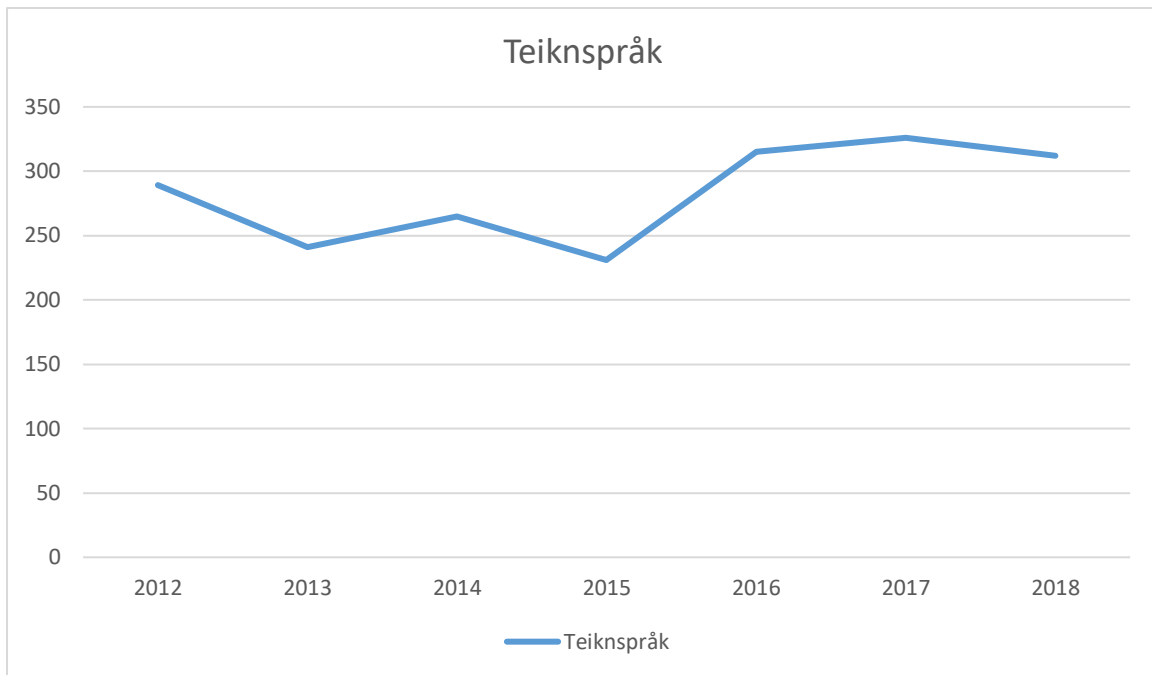

Tabell 4

Italiensk er det største av dei mindre underviste europeiske språka, men har hatt færre søkjarar dei siste to åra. Portugisisk opplevde en topp i søkjartal i 2014, men dei tre siste åra har talet på søkjarar gått ned. UiO tilbyr ikkje portugisisk frå og med 2018. Dei klassiske språka⁴ har like mange søkjarar som i fjor.

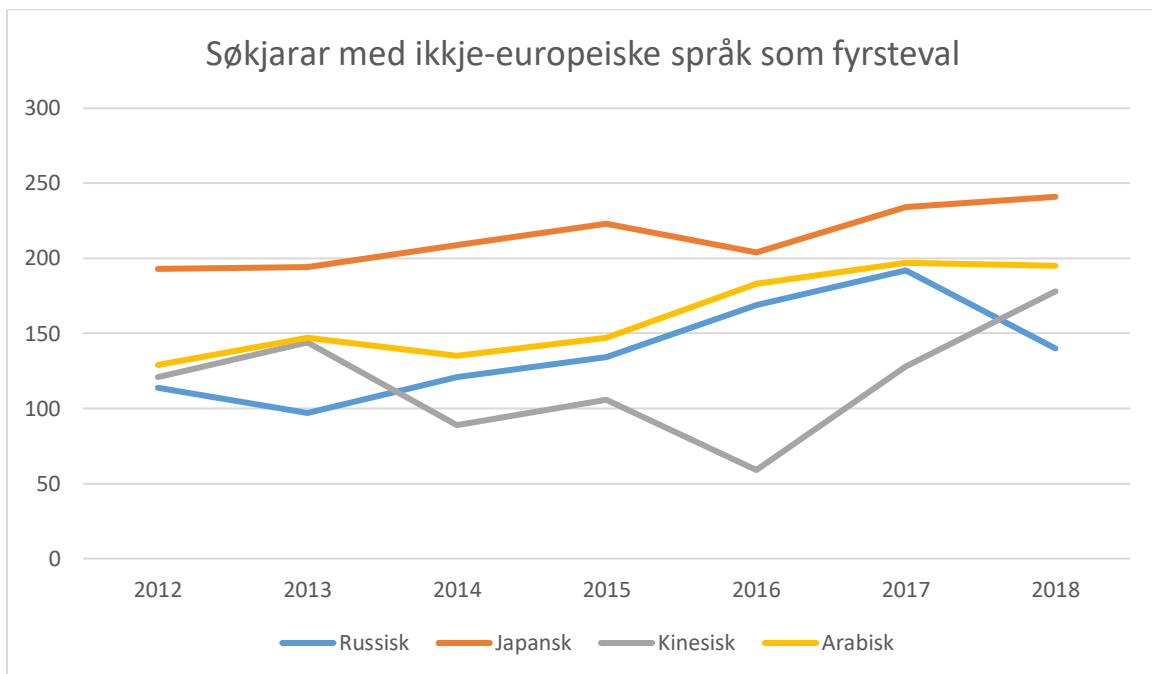
⁴ Gresk, latin og klassiske fag vert rekna som eitt fag i dette notatet. Det er òg eit eget fag med si eigen læreplan i grunnutdanninga. Sjå statistikk nedst.

Teiknspråk er eit populært studium

Teiknspråk vert rekna som ei framandspråk i norsk skule og har lenge vore eit av dei største språka i høgare utdanning, framfor både tysk, fransk, japansk og andre språk. Både faga «Teiknspråk» og «Teiknspråk tolking» er populære studieretningar blant søkjarane, sjølv om faga har nokre færre søkjarar i år enn i fjor.

Russisk opplever ein nedgang, medan kinesisk fortset å auke i popularitet

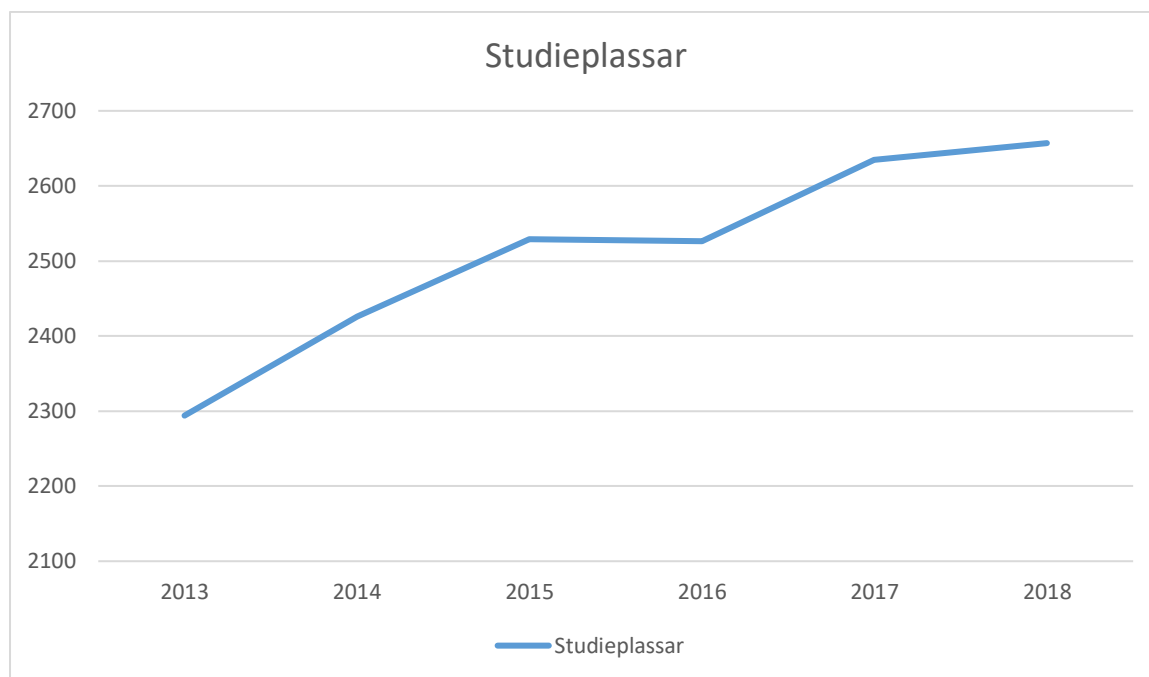
Tabell 5

I fjor aukar alle dei ikkje-europeiske språka i søkjarar for første gong på mange år, medan i år har russisk og arabisk færre søkjarar. Spesielt russisk har falle i popularitet. Japansk er fortsatt det mest

populære ikkje-europeiske språket i høgare utdanning. I mange år har japansk til og med hatt fleire søkjarar enn tysk.

Kinesisk er eit framandspråk i sterk vekst i grunnutdanninga, medan talet på søkjarar på universitetsnivå har gått går jamt nedover dei siste åra fram til i fjor år kor søkjartalet dobla seg. I år fortset veksten. Kinesisk vert undervist på universiteta i Bergen og Oslo.

Fortsatt auking i studieplassar, og fleire nye fagtilbod

Tabell 6

Talet på studieplassar i framandspråk fortset å vekse for andre året på rad. Ei gledeleg nyheit er at det óg er fleire nye fagtilbod i år: Spesielt ved Universitetet i Tromsø som frå i år har eit tilbod om russisk, nordsamisk som morsmål, nordsamisk som framandspråk, og spansk og latinamerikanske studiar.

Grunnskolelærerutdanninga – tal frå Norsk senter for forskingsdata (NSD)

Noko som er spesielt interessant å sjå på er tala for valfag framandspråk i grunnskolelærerutdanninga. Dei aller fleste lærarar i den norske skulen har ein bachelorgrad eller mastergrad i framandspråket sitt og PPU, men det er også nokre få som har valt framandspråk som ein del av grunnskolelærerutdanninga. Det talet er dessverre svært lågt. Under følgjer tala for uteksaminerte studentar dei fire siste åra.

Institusjonstype	2013		2014			
	Grunnskolelærer 5-10		Grunnskolelærer 1-7		Grunnskolelærer 5-10	
	30 stp. enh.	60 stp. enh.	30 stp. enh.	60 stp. enh.	30 stp. enh.	60 stp. enh.
	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter
Universiteter			0	0	4	6
Statlige høyskoler	0	1	0	0	0	1
Sum	0	1	0	0	4	7

2015				2016			
Grunnskolelærer 1-7		Grunnskolelærer 5-10		Grunnskolelærer 1-7		Grunnskolelærer 5-10	
30 stp. enh.	60 stp. enh.	30 stp. enh.	60 stp. enh.	30 stp. enh.	60 stp. enh.	30 stp. enh.	60 stp. enh.
Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter	Studenter
0	0	3	0			2	7
0	0	0	2	1	3	1	7
0	0	3	2	1	3	3	14

Tal for 2017

Tala for 2017 er enda ikkje gjort offentlege på grunn av endra spesifikasjonar i uttaket (som følgje av at det kjem ut kandidatar på dei 5-årige masterprogramma for 2017), men Framandspråksenteret har fått tilgang til ein aggregert versjon som viser dei nasjonale tala for uteksaminerte lærarar med GLU 1-7 og 5-10.⁵

Grunnskolelærarar 1-7, 30 stp: 1

Grunnskolelærarar 1-7, 60 stp: 3

Grunnskolelærarar 5-10, 30 stp: 5

Grunnskolelærarar 5-10, 60 stp: 4

Til saman er det altså berre 13 (!) studentar som vart uteksaminerte med undervisningskompetanse i spansk, tysk eller fransk i 2017 i heile Noreg. Det er to fleire enn i 2015, men tre færre enn i 2016. Uansett er dette et svært lågt tal som bør få alarmklokkene til å ringe.

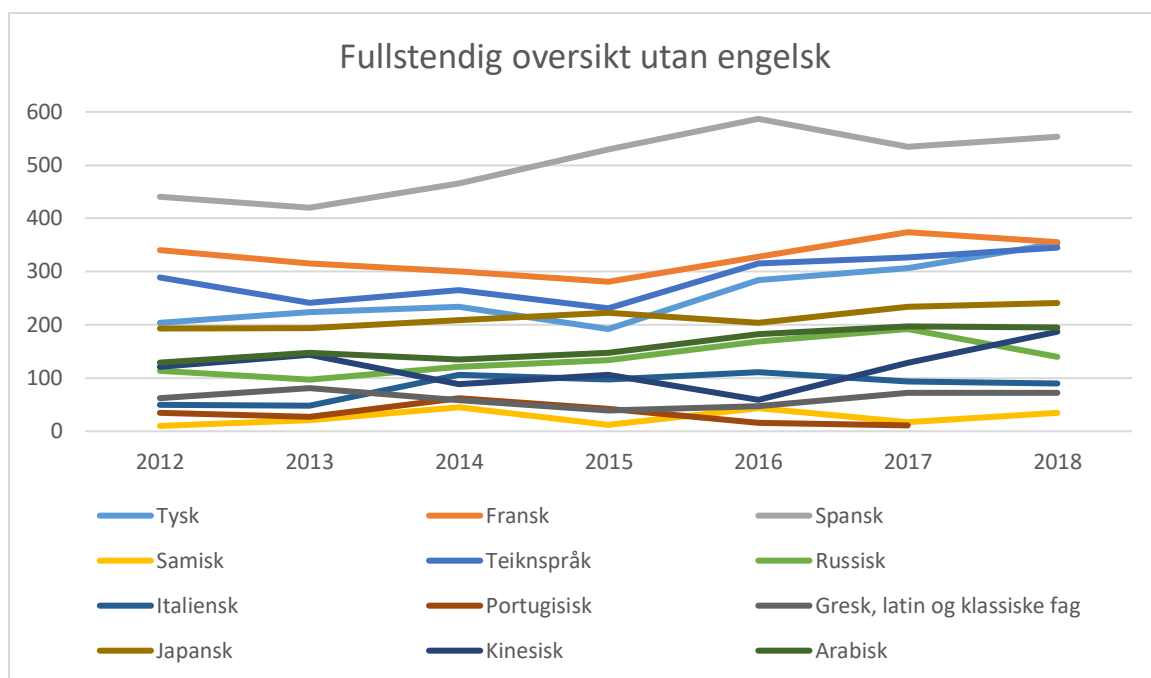
Framandspråksenteret har vore i kontakt med alle grunnskolelærerutdanningane i Noreg og dei fleste tilbyr ikkje valfag framandspråk i si utdanning, fordi dei ikkje har faget ved sin institusjon. Ein del institusjonar har avtalar med andre om utveksling for studentar som er interesserte i framandspråk, men det er dessverre svært få som nyttar dette tilbodet.

Øystein N. Øksenvåg

Rådgjevar for austasiatiske språk og språkval

Halden, april 2018

⁵ Kommentar frå NDF: «Bemerk at disse dataene er manuelt rapportert via regneark. Det finnes altså ikke noe uttak for dette i FS. Dette betyr at institusjonene må grave seg ned i materien og forsøke å registrere «så godt de kan». Man kan dermed si at dataene er beheftet med en viss grad av usikkerhet og unøyaktighet, slik denne rapporteringen alltid har vært. Men det er i alle fall det nærmeste man kommer denne materien.»

Alle tala under er henta frå Samordna opptak:

Lærestad	Studium	Studieplassar	Søkjjarar	Forhold
Engelsk				
Universitetet i Oslo		Engelsk, årsstudium	55	238
Universitetet i Agder		Lektorutdanning med engelsk i første studieår	12	30
Høgskulen i Volda		Engelsk, deltid	5	17
Høgskolen i Sørøst-Norge		Engelsk, Horten	10	46
Universitetet i Oslo		Lektorprogrammet, engelsk	40	113
Universitetet i Bergen		Engelsk, årsstudium	24	56
Høgskolen i Oslo og Akershus		Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn - engelsk	53	123
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		Lektorutdanning språkfag/engelsk for trinn 8-13	45	105
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		Engelsk, årsstudium	55	131
Universitetet i Stavanger		Engelsk	60	117
Universitetet i Agder		Översetting og interkulturell komm., engelsk	30	37
Universitetet i Oslo		Engelsk, bachelor	103	152
Høgskulen på Vestlandet		Grunnskolelærer 5.-10. trinn, engelsk	28	57
Universitetet i Stavanger		Engelsk språk og litteratur	20	41
Høgskulen i Volda		Engelsk	25	49
Høgskulen i Volda		Engelsk, deltid	5	17
Høgskolen i Østfold		Engelsk	55	51
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		Europastudier med fremmedspråk, engelsk	21	22
Høgskolen i Innlandet, studier i Hedmark		Engelsk	30	52
Nord universitet		Engelsk, Bodø, årsstudium	20	30
Universitetet i Agder		Engelsk, årsstudium	70	70
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		Engelsk, bachelor	60	56

Nord universitet	Engelsk, Levanger, årsstudium	25	13
Universitetet i Bergen	Engelsk, bachelor	65	98
Nord universitet	Engelsk, Bodø, bachelor	20	10
Høgskulen på Vestlandet	Engelsk, Sogndal	30	26
UiT Norges arktiske universitet	Engelsk, årsstudium	50	37
UiT Norges arktiske universitet	Engelsk, bachelor	20	17
Høgskulen på Vestlandet	Engelsk, Stord	20	22
Universitetet i Agder	Engelsk, bachelor	40	46

Universitetet i Bergen	Lektorutdanning i engelsk	22	90
Høgskulen på Vestlandet	Grunnskolelærer 1.-7. trinn, engelsk	34	46
Høgskolen i Sørøst-Norge	Engelsk, Bø, deltis	20	363
Høgskolen i Sørøst-Norge	Engelsk, Bø	20	16
Høgskolen i Sørøst-Norge	Engelsk, Horten	10	46
Nord universitet	Engelsk, Levanger, årsstudium	25	13

Tysk

Høgskolen i Østfold	Tysk	80	171
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Lektorutdanning språkfag/tysk for trinn 8-13	7	8
Universitetet i Bergen	Tysk, årsstudium	8	10
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Tysk, bachelor	7	7
Universitetet i Oslo	Tysk, årsstudium	45	64
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Tysk, årsstudium	20	37
Universitetet i Oslo	Tysk, bachelor	17	18
Universitetet i Bergen	Tysk, bachelor	10	9
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Europastudier med fremmedspråk, tysk	5	3
Universitetet i Agder	Tysk	25	15
Universitetet i Bergen	Lektorutdanning i tysk	5	11

Uspesifikke lektorprogram

Universitetet i Oslo	Lektorprogrammet, fremmedspråk	25	56
Universitetet i Agder	Lektor, 8-13 trinn,m/fremmedspr. i første studieår	10	4
Høgskolen i Innlandet	Lektor, 8.-13. trinn, språkfag	30	34

Fransk

Universitetet i Oslo	Fransk, årsstudium	35	94
Universitetet i Bergen	Fransk, årsstudium	8	15
Høgskolen i Østfold	Fransk	80	67
Universitetet i Bergen	Fransk, bachelor	10	17
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Fransk, årsstudium	25	17
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Fransk med fagdidaktikk	20	63
Universitetet i Oslo	Fransk, bachelor	40	41
Universitetet i Agder	Fransk	25	12

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Europastudier med fremmedspråk, fransk	5	7
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Fransk, bachelor	7	5

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Lektorutdanning språkfag/fransk for trinn 8-13	7	14
Universitetet i Bergen	Lektorutdanning i fransk	5	3

Spansk

Høgskolen i Østfold	Spansk	90	164
Universitetet i Oslo	Spansk, årsstudium	52	88
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Spansk, bachelor	10	8
Universitetet i Oslo	Spansk, bachelor	33	48
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Spansk, årsstudium	30	57
Universitetet i Bergen	Spansk språk og latinamerikastudier, årsstudium	10	20
Universitetet i Agder	Spansk	35	20
Universitetet i Bergen	Spansk språk og latinamerikastudier, bachelor	30	38
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Europastudier med fremmedspråk, spansk	8	5
Høgskolen i Sørøst-Norge	Spansk	40	97
Universitetet i Tromsø	Spansk og latinamerikanske studier	15	8

Andre språk

Høgskolen i Oslo og Akershus	Tegnspråk	25	127
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Tegnspråk	20	87
Høgskolen i Oslo og Akershus	Tegnspråk og tolking	30	44
Høgskulen på Vestlandet	Tegnspråk og tolking	24	54
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Tegnspråk og tolking	25	33
Universitetet i Bergen	Russisk	15	18
Universitetet i Oslo	Russisk, bachelor	30	38
Universitetet i Oslo	Russisk, årsstudium	40	71
Universitetet i Tromsø	Russisk	15	13
Universitetet i Oslo	Italiensk, bachelor	15	17
Universitetet i Oslo	Italiensk, årsstudium	30	62
Universitetet i Bergen	Italiensk	10	11
Universitetet i Oslo	Portugisisk	xx	xx
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Antikkens kultur og klassiske fag	10	8
Universitetet i Oslo	Antikkens kultur	14	25
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Latin	10	16
Universitetet i Oslo	Klassiske språk	13	23
Universitetet i Oslo	Japansk med Japan-studier	60	155
Universitetet i Bergen	Japansk	30	86
Universitetet i Oslo	Kinesisk med Kina-studier	60	92
Universitetet i Bergen	Kinesisk	20	30
Universitetet i Oslo	Midtøsten-studier med arabisk	60	162
Universitetet i Bergen	Arabisk	15	33
Universitetet i Tromsø	Nordsamisk som fremmedspråk	10	34
Universitetet i Tromsø	Nordsamisk som morsmål	10	0

Tala under er henta frå Samordana opptak og Framandspråksenteret sine tidligare notat om språkval. Sjå <http://www.fremmedspraksenteret.no/nor/fremmedspraksenteret/sprakvalq-1/statistikk-og-analyse> for fleire notat

Søklarar/plassar	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Engelsk	2453/1227	2370/1174	2143/1134	1908/1095	1781/1112	1739/1013	1742	1622	1481
Tysk	353/229	306/231	284/193	192/182	234/172	224/155	204	191	145
Fransk	355/267	374/271	328/205	281/205	300/193	315/182	340	310	267
Spansk	553/353	534/340	587/350	529/293	466/259	420/256	441	505	452
Lektorprogram med framandspråk	94/65	50/25	126/67 ⁶	192/107	206/107	172/83	⁷		
Samisk	34/20	17/30	43/32	12/40	45/34	21/44	10/12		
Teiknspråk	345/124	326/119	315/119	231/141	265/119	241/126	289/106		
Russisk	140/100	192/90	169/103	134/108	121/88	97/95	114/73		
Italiensk	90/55	94/57	111/53	97/55	106/48	48/40	50/40		
Portugisisk	Xxx	11/15	16/15	42/23	62/23	27/15	34/15		
Antikk, kultur og klassiske språk (gresk, latin)	72/47	72/47	47/32	39/40	59/68	81/60	62/57		
Japansk	241/90	234/85	204/98	223/100	209/85	194/85	193/90		
Kinesisk	187/80	128/80	59/60 ⁸	106/80	89/60	144/80	121/50	124/50	
Arabisk	195/75	197/75	183/65	147/60	135/58	147/60	129/60		
Studieplassar	2657	2635	2526	2529	2426	2294			
Søklarar totalt	142 004	135 587	132 021	127 929	119 900	117 200	115 800		
Søklarar til framandspråk	4897	4905	4615	4270	4078	3870	3667		
Prosentdel som søkjer framandspråk	3,4485 %	3,6176 %	3,4956%	3,3378%	3,4012%	3,3020%	3,1666%		

⁶ Lektorprogrammet i framandspråk på UiO har blitt delt i to: Med engelsk og med framandspråk

⁷ Lektorutdanninga er her inkludert i språka